

Pesta 8/20 iuliu.

Va esi dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 26.

Anulu IX, — 1873.

Pretulu pe ann 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Jicmanu craiu.

— Balada populara romana. —

I.
 Culo susu mai susu,
 Pe Muresiu in susu,
 Unde Muresiu bate,
 In coltiu de cetate *)
 La celu tiermu de prundu,
 La celu gropu afundu,
 La cele curti mari
 A lui Jicmanu craiu,
 Multi domni s'aduna,
 Si se ospeta.

La spate li sta
 Si paharnicia,
 Lina Catalina,
 Tinera zambila,
 Flóre din gradina,
 Alb'a de romana,
 Precum pe la unulu,
 Astu-felu si la altulu.

La Jicmanu venia
 Si lui i turna,
 Paharu cu pelinu,
 Vinu rosii betranu,
 Dar elu o privia,

De mana-o prindea,
 Tare o stringea,
 Anele-i frangea,
 Pe mesa-i cadeau.
 Mam'a Jicmanesa,
 Naltiaa craiesea,
 Mi-siedea la mesa,
 Vai! candu mi-si vedea,
 Rusine-i era,
 Ca-ci ea cugeta
 Ca elu craiu era,
 Dara Catalina
 Fet'a cea romana,
 In slujba de luna,
 La ea, ca stapana!

II.

Gosti'a trecea,
 Domnii se ducea,
 Mam'a mi-si dicea:
 Linei Cataline,
 Tinerei zambile,
 Flórei din gradina,
 Albei de romana:
 „Aid' noi se plecamu,
 Camesi se spelamu,
 Unde Muresiu bate
 In coltiu de cetate!“
 Lina Catalina,

*) Aci e alusiune la cetatea Deva, langa Muresiu in Ardelu.

Tinera zambila,
Candu o audiá,
Camesi aduná,
La Muresiu mergea,
Déca le spelá,
Dómn'a Jicmanésa,
Naltiat'a craiésa,
Din gura-i dícea :
„Audi drag'a mea !
Aid' sè ne uitàmu
Si se ne cautàmu,
Carea-i mai frumósa,
Si mai dragastósa,
Credi, in asta apa !“

Ea, de minte slaba,
Crode cà-i asiá,
'N apa se uitá !

Dómn'a Jicmanésa,
Naltiat'a craiésa
Dinnapoi se dá,
Si pe Catalina
Flóre din gradina
In apa-o 'mpingea,
Si o innecá !

Mam'a Jicmanésa,
Naltiat'a craiésa,
A casa mergea,
Nimenu-i spunea !

III.

Candu fu mane di
Jicmanu se tredî,
Si candu se sculá,
Din gura strigá :
„Lina Catalina,
Flóre din gradina,
Vina draga vina,
Si apa mi-ada,
Apa de me scalda !“

O féta straina,
Si nu Catalina
Apa-i aducea,
Jicmanu se ma niá
Credi, si se restiá :
„Mie ca sè-mi vina
Lin'a Catalina !“

Fét'a cea straina,
Atunci i spunea :
„Eri de demanétiá
Prin róua si cétia,
Credi, maicuti'a ta,
Cu ea se ducea,
Camesi de-a spelá,
Unde Muresiu bate
In coltiu de cetate,

La celu tiermu de prundu
La celu gropu afundu,
Mam'a ta a venitu,
Lin'a, n'a sositu !“

IV.

Jicmanu audiá,
Si se nedaiá,
De grab' se 'mbracá
Alovaci luá,
Cu alóvele, *)
Si cu mrejele,
Si la gropu mergea
Cu alóve dá,
Pana o aflá,
A far' o scotea
A cas' o ducea.

Mórta cum erá
Frumosu o 'mbracá,
Vinu rosii luá,
Feti'a i-o stropiá,
Si o sarutá,
Cutítu-si luá
Si mi se junghiá,
Credi, pe langa ea ! !

Dara mam'a sa,
La popi tramitea,
Multi bani cà li dá,
Si pe Jicmanu craiu,
L' ingropá 'n altariu,
Dar pe Catalina,
Afar' sub stresîna !

* * *

Din elu resariá
Mandru mi-si crescea,
Unu bradu minunatu,
Si s'a crenguratu, —
Din ea resariá
Firu de iederea,
Mandru mi-si crescea,
Si se intindea,
Pana ajungea,
L'acea ferestrea,
Pe ferestra 'ntrá
La bradu se 'ntindea
Si-lu infasiurá,
Crengé 'mbratîsiá !
Ori cine vedea,
Toti asié dícea :

*) Alóvele din cuventu unguressou : háló =
Netz=mréja, antâi'a óra aflatu la poporu. Formatíunea
ca si acóvele.

„Cine va strică,
Dragoste curata
De june si féta,
Ddiu sè-i bata!

At. M. Marienescu.

Note istorice.

(La balad'a „Jicmanu Craiu“.)

Balad'a „Jicmanu Craiu“ e dictata de agronomulu Mercea Giuca din Ticfanulu micu in Carasiu. Portretulu lui a esitu in „Familia“ nr. 41 din an. 1868.

Balad'a se referéza totu la acelu objectu ca si balad'a „Anelulu si corbulu“ din brosiur'a prima a mea p. 116 si are ce-va asemenare cu „Anelulu si nafram'a“ de la V. Alesandri pag. 20.

Jicmanu Craiu, e regele si imperatulu Sigismundu, unguresce Zsigmond.

Din baladele istorice, publicate de Alesandri si de mine, se vede cà fia-care balada se referéza la unu faptu. ce cuprinde unu adeveru, adese-ori identicu cu celu istoricu, si arare-ori unu adeveru, imbracatu in imaginatiuni poetice poporale, — ori in ilustratiuni false.

Anelulu si corbulu cuprinde in sine, cum unu rege s'a amorisatu de o romana, acést'a i-a dusu prunculu la Buda, si tat'a l'a daruitu cu cetatea Hunyad.

In Jicmanu Craiu, regele éra e amorisatu de o romana, dar mam'a regelui neputendu suferi acést'a, duce pe féta la Muresiu ca sè spele camesiele, si o impinge in apa, apoi regele o scóte cu mreja, — si se junghie pe sine.

In amendóue baladele sunt fragmente traditiunale despre fabul'a nascerii lui Jone Corvinu Hunyadi, de la o romana si regele Sigismundu alu Ungariei.

Sincai in „Chronic'a Romaniloru“ p. 362 dechiara acésta combinare de o minciuna si spune cumca sasulu Heltai a scornit'o.

Bonfiniu díce cà fabul'a e facuta de Cyllei Ulrich, ca si inamiculu familiei Hunyadi (Bonf. Hist. D. III.); adeca si pe atunci s'a crediutu de fabula.

La Paulu Borsai — prin Sincai — astufelu se povestese. In an. 1392 Sigismundu s'a dusu cu óstea a supra-voivodului Danu din Muntenia, in calea sa in Deva a facutu cunos-

cintia cu o romana fórté frumósa, si devenindu acésta in stare binecuventata, regele i-a datu unu anelu, dícêndu, cà de va nasce fiu, sè-lu aduca la Buda, etc. Acestu pruncu ar fi fostu Ionu Corvinu, si capetandu de la regele cetatea Hunyad, s'a numitu Hunyadi.

Istori'a unguresca, cu atât'a mai putnu cea romanésca, nu sustiene acésta fabula, pentru cà originea lui Hunyadi din parinti romani e fara tóta indoiéla, dar anulu nascerii lui nu se scfe, — si acést'a face multa confusiune.

Pentru de a cunósce epoc'a baladeloru Anelulu si Corbulu, si Jicmanu Craiu, nu va fi superflu de a adauge urmatóriele:

Sigismundu s'a nascutu in 1367 a inceputu a domni in 1387 adeca candu a fostu de 20 de ani; si a muritu in 1437 candu a fostu de 70 de ani.

Antâi'a sotia i-a fostu Maria insurandu-se in 1387, si a fostu mórta in 1395. S'a insuratu a douióra in 1404 cu Barbara. La antâia insurare a fostu de 20 la a dóu'a de 37 de ani.

Sigismundu a fostu in Transilvania:

1) la an. 1390 mergêndu in contra lui Stefanu cel mare (in an. alu 3-le alu casatorfei sale).

2) la an. 1392 mergêndu in contra lui Mircea I (ba a lui Danu) din Romania, a fostu de 25 de ani.

3) la an. 1397 mergêndu in contra lui Stefanu Latzkovits in Ardélu, a fostu de 30 de ani.

4) la an. 1426 in contra turciloru, a fostu de 59 de ani.

Dupa aceste date positive sè cercâmu dupa diu'a nascerii lui Ionu Hunyadi.

In privinti'a dilei si anulului nascerii lui, nu e nici unu datu positivu; éra in privinti'a mortii lui, e siguru cà a muritu in 10 sept. 1456 in Zemlin, si etatea lui se crede intre 52—56 de ani, pana ce dupa unele fantane etatea lui cresce pana la 92 de ani!

Bonfiniu istoriculu, díce, cà J. H. a fostu aprodu la episcopulu si cardinalulu Demeter din Zagrabia, si fiindu cà acest'a a fostu episcopu intre 1376—1379, se presupunemu cà J. H. a fostu atunci barem de 12 ani, urméza cà la 1456 a muritu de 92 de ani.

Teleky, si dupa elu Lad. Kóváry díce cà J. H. s'a nascutu la an. 1387 in urmare a muritu in etate de 69 de ani.

Deci dara dupa aceste dóue date, J. H. nu a pututu fi copilulu lui Sigismundu, cà-ci

avendu Bonfiniu dreptu, J. H. e de o etate cu Sigismundu, avendu Teleky dreptu, J. H. s'a nascutu candu a fostu Sigismundu de 20 ani, candu a inceputu a domni, si nici n'a cunoscutu Ardélulu, pentru cà Sigismundu la 1390 a venit antâióra in Ardélu.

E positivu, cà J. H. la an. 1432 erá june in armat'a lui Sigismundu; e positivu cà feciorulu seu Ladislau s'a nascutu in 1433, si feciorulu seu Mathea s'a nascutu in 1443, in urmare J. H. s'a insuratu in 1432—1433.

Trebue sè primimu cà la insurarea avutu 25—30 de ani, si murindu in 1456, a fostu de 57—63 de ani, in urmare anulu nascerii lui cade intre 1395—1400.

Déca ar fi adevérata fabul'a, atunci, anulu nascerii ar trebui sè fia 1398 pentru cà Sigismundu in 1397 a fostu a trei'a óra in Ardélu, si Sigismundu intre 1395—1404 a fostu veduvu.

Qualter si Fejér punu dtu'a nascerii de dreptulu pe 29 martiu 1390. Kapriuai dupa o dicere a misiunariului seu, pe an. 1390.

Heltai, Pelko, Borsai si Engel pe 1392—1393. Curacus si Palma pe 1394, Besser pe 1401. Baksai pe 1425.

Dupa atâte date si asertiuni contrarie Teleky dîce, cà e greu de a otarí diu'a nascerii lui J. H. pentru cà scrietorii contimpuráni nu au insemnat'ó, si cei mai tardiu in acestu modu nu merita credintia.

Teleky (Hunyadiak kora I p. 58) dîce: Déca cugetámu cà H. inainte de 1437, de mórtea lui Sigismundu, a fostu omu vestitu, déca luámu marturisirea lui J. H. din 1448, cà atunci a fostu trecut de 60 de ani, trebue sè punemu nascerea lui pe 1387. In urmare Teleky istoriculu celu mai de credintia alu acestei epoce, crede cà J. H. la mórtea sa a fostu de 69 de ani; deci mergerile lui Sigismundu in Transilvania la an. 1390, 1392, 1397 si 1426 nu potu veni in combinare cu nascerea lui J. H.

E positivu, cà Sigismundu in 1409 a daruitu lui Voicu tat'a lui J. H. o donatiune nóua comun'a Hunyad. Fiindu donatiune nóua e apriatu, cà stramosii lui au mai fostu in posesiunea redonata.

Tat'a lui Joanu Huniadi pentru merite in resboiu a capetatu donatiunea nóua de la Sigismundu, si se presupunemu, cà tatalu sêu ca ostasiu vrednicu la 1409 a fostu numai de 30—40 de ani, J. H. a pututu fi atunci de

vr'o 10—20 de ani, si la mórte de 57—67 de ani.

In urniare in balad'a „Anelulu si Corbulu“, aceea cà mam'a lui J. H. s'a dusu la regele in Buda, si acest'a a daruitu pe copilulu micu, nu e adevéru istoricu, asié nici in balad'a Jicmanu Craiu, relatiunea lui Sigismundu cu o féta de romanu.

E lucru totu-si de mirare, cum acésta fabula inca atunci a ajunsu la cunoscinti'a poporului, si acest'a a tiesut'ó in dóue balade, ce se tienu de cele istorice.

Dlu Hasdeu in „Istori'a critica a Romaniloru“ cu eruditiune scóte pretiulu ce e de a se dá si traditiunii despre Radu Negru. Acea traditiune éra n'are simbure curatu istoricu in sine, deci fatia cu istori'a, unele traditiuni au putinu pretiu, si numai cá poesii vechie de 400—500 de ani sunt de interesu mare.

At. M. Marienescu.

Amorulu Romancei.

rundia verde rosmarinu,
 Hai mandra sè ne iubimu,
 C'amendoi suntemu de-o séma,
 Eu romanu si tu romana!
 — Iubí-te-asíu, bade, iubí,
 Maicuti'a de n'ar bolí;
 Maic'a mea si maic'a ta
 Diaco draga 'n bóla grea;
 Maic'a nóstra tierisióra
 Zace 'n bóla grea sè móra;
 Si nu-i cine-a vindecá,
 Ran'a crunta a-i legá!
 — Lelitia cu sirma lata,
 Cu catrintia 'ncoltiurata,
 Saruta-me, draga 'n gura
 C'amendoi ni-su de-o mesura.
 — Sarutá-te-asíu, mei baditia,
 Sarutá-te-asíu in guritia,
 Pe fatia, pe ochisiori,
 Sarutá de multe-ori.
 Sarutá-te-asíu, sarutá,
 Arm'a 'n mana de-ai luá,
 Sè-mi pandesci cu ea otarulu,
 Sè-mi alungi cu ea dusmanulu.
 Ia baditia arm'a 'n mana,
 Pentru tíer'a cea strabuna,
 Si te du cu ea la munte,
 Sè-mi dimici capete multe,

Capete de acei dusmani
Ce ne strica de multi ani.
Apera-ti mosf'a ta,
Si atunci te-oiu sarutá!

T. V. Pacatianu.

Fiic'a banditului.

— Novela. —

I.

Fostu-a fostu odata, cà de n'ar fi fostu nu s'ar povestí; fostu a fostu odata in vremile betrane, candu erau bani mai multi in tíera, candu darea nu erá atátu de mare, „cátu sufletulu mai ni ese, si candu finantii si stémp'a nu ne coplesísera asié grozavu: fostu-a fostu atunce unu satutiú aprópe de muntii Bihorului.

In satutiului acest'a, binecuventatu de Dumnedieu cu tóte darurile sale, siedea unu domnu bogatu, pe care lu-chiamau Tanasie Porumbariu.

Elu erá veduvu. cà-ci muierea-i murise, atunce candu dede viétia unicului seu fíu Mateiu, care traiá si atunce candu incepemu povestirea nóstra. — si ajunsse etatea de 24 de ani.

Numele lui erá Mateiu, si precum i díceau satenii, elu erá verde ca unu teiu, sanetosu ca aerulu Bihorului, naltu ca stejarulu, dreptu ca bradulu, si frumosu ca crinulu.

Elu erá unu „mandru feciorelu, pareu trasu printr'unu anelu, fattsiór'a lui — spum'a. laptelui, perusiorulu lui — pén'a corbului, ochisiorii lui — mur'a campului, mustetiór'a lui — spiculu grâului.

Chiar asié erá Mateiu.

Se intielege dar de sine, cà tata-seu avea mare bucuría candu lu-vedea. Erá fericitu, candu se uitá la acestu fíu vrednicu, si numai o dorintia mai avea inca: de a-lu vedé insuratu bine.

Nu e mirare, cà dinsulu se ingrigea asié tare de insuratiunea fiului seu, de óra-ce dinsulu ajunsese la vrést'a de cinci-dieci de ani, si-apoi in etatea acést'a ori care parinte doresce a-si vedé fiulu bine asiediatu.

Elu inse inca nu i-a graitu despre acésta dorintia a lui, ci lu-lasá a viní elu sè-i descopere intr'o dí acestu doru.

— Las' sè mai tréca anii sburdalniciei, — si-dícea betranulu Porumbariu, — si-apoi

si-va alege o copila buna si iubitória, si in sfirsítu se va asiediá si elu bine.

Sermanulu betranu, acést'a i-a fostu cea mai ferbinte dorintia, si elu totu-si n'a pututu traí sè o véda implinita.

Asié e sórtea omenésca!

Intr'o séra elu siedea cu pretenii sei la cina a casa. Toti erau veseli, si vinulu spumegá in pocale, cà-ci stapanulu casei si-serbá diu'a numelui.

Candu vesel'á ajunsse la culme, unu servitoriu intrá strigéndu cu gróza:

— Vai Dómnne! Ce va fi de noi? Au vinitu lotrii si au incungiuratu cas'a, incátu nimene nu póte esí. Ei se apropia si voru intrá numai decátu.

Veseli'a incetá indata. Pocalele fure puse pe mésa. Si toti sarira iute in picioére.

Erá unu momentu grósnicu acest'a!

Cei mai slabi la angeru se ascusera pe unde putura, unii sub patu, altii in odaí'a laterala, — ér vr'o doi sarira pe ferésta, dar acolo o patira si mai reu, cà-ci fure batuti de banditii postati la feresti.

Stapanulu casei, dimpreuna cu vr'o doi amici ai sei mai curagiosi, apucara armele, si steteau gata a intimpiná ataculu.

Elu erá gata sè móra, si numai aceea lumangaiá in acestu momentu, cà fiulu seu chiar e dusu departe, la cununí'a unui nému alu loru, si asié banditii nu-i voru puté face nici unu reu.

Abié i trecura prin minte aceste cugete, candu éta usí'a se deschise si numai decátu se vediura dóue tievi de pusca, ér apoi doi banditi unguresci, de cari pe acale timpuri se aflau multi in tíer'a ungurésca.

— Bani séu móрте! — strigá unulu dintre ei grozavu.

In locu de respunsu, stapanulu casei si-descarcá pusc'a spre ei, si unu racnetu cumplitu din afara lu-convinse, cà glontiulu a ni-meritu.

Sangele ortacului seu inversiuná si mai grozavu pe vatavalu lotrilorú. Elu intrá in odaia cu vr'o patru soci, si-apoi se incepú o lupta cumplita.

Dar in urma se incheiá ~~si-acca~~, cà-ci nu mai erá cine sè lupte.

Blanditi ajutati de ortacii loru din afara facura unu macelu ingrozitoriu. Doi insi murira si dintre ei, dar domnulu casei dimpreuna cu amicii sei fure si ei impuscati si taiati fara indurare.

Dar intr' aceste din afara pe strada se

facù sgomotu mare. Pretenii scapati trasera clopotulu in o dunga, rescolara totu satulu, si ómenii se adunau din tóte partile, inarmati cu furce de feru si secure, sè prinda pe lotrii.

Acestia aflandu acurgerea poporului, nu mai avura timpu sè siéda acolo nici unu minutu, ci alergara afara, se urcara pe cai si scapara cum putura, fara sè jefuíesca ce-va lucru mai pretiosu.

Pe candu apoi poporulu se adunà, si amicii lui Porumbaru estira din locurile ascunse, in odai'a pucinu mai nainte vesela gasira vr'o siese cadavre desfigurade cumplitu.

Més'a ascernuta zacea resturnata, pocalele erau sparte, si mesaiulu albu erá acoperitu de sange.

Grozava privelisce.

In diu'a urmatória apoi se tienura patru ingropatiuni. Totu satulu i petrecù la ultimulu si veciniculu locu de odihna. Toti ómenii plangeau, inca si preotii.

Toti patru fure ingropati langa olalta.

Cadavrele banditiloru fure transportate inca in diu'a nenorocirii la Beiusiu, ca medicii comitatului sè le sectioneze.

Mateiu Porumbariu a sositu a casa numai a trei'a di, si in locu de bratiele parintelui seu iubitoriu, elu a imbratisiatu numai crucea lui rece si trista.

Si cum o sarutá, si cum o imbratisiá, si innaltiá trei degete spre ceriu:

— Juru pe mormentulu teu, scumpulu meu parinte, cà voiú resbuná mórtea ta!

II.

Trecura doi ani.

Mateiu Porumbaru nu s'a inoratu inca, de óra-ce n'a gasitu féta care sèi placa; nici nu a resbunatu inca mórtea parintelui lui, cà-ci nu putù sè deie de urm'a acelor banditi.

Cautatu-i-au si pandurii comitatului in tóte partile, dar nici aceia nu-i putura descoperí.

Tinerulu Porumbaru erá unu venatoriu pasiunatu, si facea venatórie dese prin muntii Bihorului.

Chiar si in momentulu, in care lu-vedemu de nou, dinsulu e ocupatu cu pregatirile unei venatórie mari.

Amicii lui se adunara toti la elu, si stetea gata de plecare.

In sfirsitu apoi plecara, si venatóri'a se incepù. Venatorii se impartíra in mai multe parti, si ffa-care se puse la unu locu potrivit,

acceptandu selbateculu scosu de numerosii gonaci.

Mateiu stetea la o trecatória, si cu cocosiulu trasu asceptá momentulu doritu, in care va sè 'mpusce vr'unu gliganu, vr'unu ursu séu vr' o caprióra.

Cum stetea asié acceptandu, de odata se ivi in departare o caprióra frumósa.

Anim'a lui palpità de bucuría.

Diarindu capriór'a, elu voi numai decátu s'o impusce. Dar aceea erá pré departe. Pan' acolo nu petrundea glontiulu. Deci nu putea sè-si intrebuintieze arm'a.

(Va urmás.)

Iosifu Vulcanu.

Dreptatea.

Unde e dreptatea 'n lume? . . .

Multi de ea s'au lapedatu;

Nu-i cunoscú frumosulu nume,

Par' cà n'ar fi existatu . . .

*

O cercai prin foruri nalte,

Unde-o au a practisá;

Dar si-acolo-i nedreptate,

Nu-i cunoscú nici fati'a sa.

*

O cercai pe la regate,

Si la nalte 'mperatii;

Dar vai, Dómne, nu-i dreptate,

Lumea-i plina de hotii.

*

O cercai la celu-ce are

Sè ajute pe sermanu;

Ah! ce mare insielare,

Cà-lu aflasem siarlatanu.

*

O cercai la fetie sante,

Ce se tienu la manastiri;

Dar affai, cà-su ipocríte,

Chameleoni si vampiri.

*

Ce sè facu? Alergu in lume,

Unde gintile-si primescu

A loru drepturi de natiune . . .

Dar dreptate nu 'ntélnescu.

*

Ratecescu din intemplantare

Pe la castre 'n batalie;

Afu inse grea tradare,

Unde Dómne dar sè ffa?

*

Me dusei si mai departe,
Totu pamentulu lu-amblai;
Dar in locu de vr'o dreptate,
Nedreptate mi-affai.

Iacobu Onea.

Espositiunea universală.

(Corespondintie originale.)

I.

Viena 2 iuliu. (Dóue luni dupa deschidere, atacurile diuaristice, bar. Schwarz-Serbornu si oficiulu consultatoriu, absolutismu trebuinciosu, óspeti multi) Au trecut deja dóue luni, de candu nefinit'a espositiune de aice s'a deschisu, si adi — finita — ea se presinta privitoriuului in o splendóre si frumsétia neasceptata, care face de rusíne tóte temerile, cari s'aredicara la inceputulu deschiderii.

Diuaristic'a straina a desvoltatu unu deosebitu zelu in atacarea espositiunii.

Si nu avea nedreptu, cà-ci intr'adeveru pe timpulu acel'a, candu nu erá nici jumetate finita espositiunea, Vienezii sperandu munti de aur de la cei ce voru cercetá acésta espositiune urcara pretiurile la asié o innaltíme, câtu nu mai erá dea esistá.

Ba ca unu ce caracteristicu se putea aflá mai pe tóte portile, unde erau anuciuri afisiate, cà aru fi de datu odài in chirfa, si clausull'a, cà acele sunt de datu pentru „straini.“ Nu e mirare déca in urm'a acestora au intratu o reactiune la mijlocu, déca tóte au scadiutu in pretiu.

La inceputu dlu bar. Schwarz-Sennborn inca erá de o opiniune cu ceilalti locuitori ai Vienei, si nu pré voiá a permite intrarea fara numai pe langa solvirea unui florum.

Adi si in acésta privintia s'au facutu concessiuni, si afara de dóue díle in septemana, tacs'a e 50 cr.

Meritulu inse este a comisiunii alaturate domnului directoru generalu ca „oficiu consultativu“, (administrativer Beirath.)

Peste totu, de candu acestu consiliu lucra impreuna cu dlu directoru, s'au facutu multe feluri de concessiuni publicului, cari absolutisticului dnu br. Schwarz nu le-ar fi facutu — póte.

Dara nu e de miratu, déca a fostu absolutisticu. Considerandu, cà abié in martiu 1872 s'a inceputu primele lucràri pentru ma-

estrelé zidiri si pentru uimitóriele lucruri, ce adi ca unu opu finitu incanta si aducu in esaltare si pe celu mai seriosu omu, pe americanulu cu sangele celu mai rece si pe englesulu celu mai nepasatoriu, cari rapescu si incanta prin neasceptat'a loru marime, frumsetie si splendóre, prin minutfós'a loru omnilateralitate, pe ori si ce privitoriu, — cari contienu pentru celu ce voiesce sè invetie celu mai vastu campu de studiatu, si presinta celui ce voiesce numai a se desfetá, destulu materialu, déca dícu considerandu cà tóte aceste in timpu de unu anu s'au facutu, atuncea trebue sè concedemu, cà unu caracteru extraordinariu firmu, energicu, si insusfri mari spirituale au trebuitu sè posiéda acel'a, carele a fostu capulu si conducatoriulu tuturoru lucràri loru.

Si e adevératu, cà cu o consecuentia mare a lucratu directorulu generalu, cà-ci unu diuariu, carele l'a compusu la inceputulu lucràrilor sale, in care determinase tóte lucràrile in ce dí in ce ronu au sè decurga, póte servi adi de chronicariu, cà-ci fórté putíne abateri s'au facutu de la acel'a.

Naturalu, cà la asié o propastire de energia a trebuitu mai de multe ori sè collideze directiunea cu individii si societati; dar déca a avutu directorulu vr'unu canonu pentru acest'a, credu cà momentulu de deschidere — candu toti cei ce n'au facutu nimica in interesulu espositiunii, au jocalu roluri mari, ér elu fu silitu a se multiamí cu unulu secundariu, — credu cà acele mominte au facutu o impresiune mahnitória a supra sa, si cele ce a avutu a suferí mai tardfu voru fi trecutulu mai usioru peste capulu lui.

Persónele mari ce au cercetatu pan'acuma espositiunea nu le mai insira, cà-ci asiu spune lucruri pré cunoscute.

Numai una voiu sè amintescu: cà Domnitoriulu Romanfei n'a fostu primitu si tratatu pe aicea chiar asié precum unele foi din Romanf'a prognosticau.

Constatezu numai, cà in unele foi din Viena, inspirate mai de susu, numele Altetiei sale, viniá totu-de-una nu dupa ceialalti suverani ce mai erau in vorba, ci dupa cei mai be-trani archiduci austriaci.

Dar aceste nu se tienu de resortulu meu, sè trecemu dar la altele — in vfitóriele scrisori!

Marcu.

Inmormentarea metropoli- tului Siaguna.

Marea lovitura ce a suferitu biseric'a gr. or. romana din Transilvania, Ungaria si Banatu, prin mórtea demnulu archiereu Siaguna, n'a fostu noasceptata, cà-ci (precum cetiramu mai de multe ori prin diuarie, si precum aflãmu acuma din „Telegrafulu Romanu“) au trecutu doi ani de candu repausatulu a inceputu a patimí de nadusiéla in peptu si in-somniã.

Acésta bóla inse devení mai acuta m i alesu de vr'o 9 luni incóce.

Multi medici renumiti fure consultati, inse fara succesu.

Sambeta la 16/28 juniu pe la trei óre dupa miédia-di bóla s'a aretatu mai grea decâtu ori candu.

Fiii sei sufletesci din Sibíiu aflandu despre acésta impregiurare trista au alergatu din tóte partile . . .

Caruntulu archipastoru in ajunulu órei supreme erá cu tóta presinti'a spiritului, dede sfaturi parintesci celoru ce-lu incungiurau.

In fine la 5 óre intrã agoni'a mortii, care se manifestã prin respirare grea si cu intervaluri durã mai bine de o jumetate de óra, si-apoi urmã liniscea eterna.

Membrii consistoriului plenariu se intrunira indata, si espedara la vr'o siepte-dieci de telegrame, mai tardíu defacura testamentulu, si conformu ace-luia incepura sè pregatésca inmormentarea.

Cum s'a latítu scirea trista, totu Sibíiulu imbracã doliu, clopetele tuturoru bisericeloru anunciara acésta mórte; la resiedintia si in mai multe locuri flamure negre se pusera fãlfaí, apoi acursera fiii credintiosi din tóte partile.

Intr'aceste venira si telegramele de condolintia catra vicariulu N. Popea. Primulu telegramu fu alu maresialului de curte in numele imperatului, apoi urmara altele o multíme.

Inmormentarea se facù mercuri in 20 jun. c. v. (2 juliu c. n.) conformu dispositiunii testamentarie a repausatului, redicandu-se la 9 óre diminéti'a remasítele lui pamentesci si se condusera pana afara din cetate spre Resinari, de acolo se transportara la Resinari, unde se depusera in biseric'a cea mare; joi in 21 jun. (3 jul.) apoi dupa celebrarea liturgiei si a serviciului inmormentãrii se asiediara spre eterna repausare.

Fia-i tierin'a usióra!

Scumpetea in Viena.

Indata la deschiderea espositiunii universale din Viena, diuariile din imperiu, precum si cele straine, si a nume prussiane, au scrisu multu despre scumpetea din capital'a Austriei.

De si in realitate aceste impartesíri n'au fostu fara basa, — totu-si unele au fostu pré esagerate.

Spre a satirisá aceste din urma, diuariulu „Neue Freie Presse“ publicã in foisiór'a sa o satira fórte nimerita si intitulata: „Din o epistola a dlui Piefke din Berlin adresata sociei sale.“

Credemu a produce momente placute cetitórie-loru acestei foi traducéndu aicea epistola:

„ . . . Te insieli, scumpa socia, déca tieni Viena de ó Golconda, unde zacu scumpeurile pe strade. Departe de aceste, totu strainulu e avisatu pe propriile sale puteri, cà-ci in urma espressului egoismu alu austriaciloru, nici fondurile pentru subventiunarea strainiloru ce le acceptãm de la statulu austriacu nu esista.

Ba din contra tóte sunt scumpe aici, si me temu, cà din cei 32 taleri ce mi-ai concesu pentru cãletori'a-mi la Viena, abié putínu, ba póte nimica nu voui puté aduce a casa.

Peste totu aice nu ajuta nimica a avé inca asié multi taleri, cà-ci tóte se socotescu in florini, si pentru unu grosiu nu poti sè te caruti nici distantie mici, cum e din Hietzing pana 'n Prater, ~~afara~~ déca mergi pe josu.

Trebue sè-ti spunu, cà ai facutu fórte bine, cà nu ai venitu incóce.

Neplacere se insíra langa neplacere, si renumele celu reu alu Vienei, de care am cetitu asié multu in jurnalele de a casa, lu-aflu cu atãtu mai justu, cu câtu stau mai multu aice, mai cu séma dupa multele ce le-am patítu diu'a si nóptea.

De repetíte ori te consultezu, scumpa socia, sè nu víi la Viena.

Acuma dupa ce s'a limpedítu ceriulu de nori, si potu priví mai chiar, voui sè-ti istorisescu tóte es-pierintiele mele din „frumósa cetatea Viena“, cum o numescu scriitori platiti.

Si acestoru jurnalisti, nu e de crediutu nimica, de óra-ce ei sunt angagiatu de magistratulu Vienei, si platiti si nutriti de acel'a, asié in câtu lauda tóte, — Viena, Praterulu, vinulu, espositiunea — femeile — potu numai repetí, cà e fórte bine, scump'a mea socia, cà nu ai venitu la Viena.

Minteni dupa descalecarea mea la gar'a de nordu, me intrebã unu omu cu caciula rosia socialis-tica „de voui a unu fiacru séu confortablu?“ Eu dísem, cà voui o droasca. — „De acele nu sunt pe aici“ — asié câtu eu am fostu silitu sè me urcu pe unu omnibus, ce adevveratu e mai ieftinu, solvindu pana in otelu vre-o 10 cruceri (ce e cam 10 grosi!) dar pe langa acést'a coferulu trebue solvitu separatu, pare-mi-se éra cu 10 cr., ce inse nu scúu siguru, cà-ci eu nu ayeam decâtu o traista.

Otelulu unde locuescu, e in suburbiu; intr'in-

sulu sunt apartamente frumóse, avutu mobilate, ce consta 20—50 fl. pe dí, — dar sunt si odái cu 1—3 fl.

Dar déca cugetu, cà noi locuimu deja de cinci ani la matusi'a nóstra pe nimica, totu-si — de si am lasatu otelulu si locuescu in unu cuartiru unde am numai patu pentru nópte si solvescu 25 cr. pentru elu — mi se pare teribilu de multu.

Afara de acésta spesele cele multe merunte, ce nu le poti evitá, vai ce reu ar fi fostu déca si tu ai fi venitu.

Totu pasiulu consta parale, servitórea cea mai mica cere bacsisuiri mari, dieu me bucuru, cà ai ramasu a casa.

Nu-ti poti face idea de scumpetea viptualeloru aicea; déca ti-spunu, cà unu banchetu pe otelulu Munsch, pentru 500 persóne au constatu 3000 fl., cum sè me ajungu cu 32 taleri?!

Infricosiatoriu e lucsul si mani'a de a prapadi si risipi timpu si parale ce-lu desvólta Vienezii.

Tu scii, cà la noi te poti carutiá pentru doi grosi o jumetate de dí intréga, aici inse pentru totu asié o distantia, platindu 1 fl., abié ti-trebue câte-va minute cu o birjá, asié câtu e scandalu cum sbóra si alérga tóte.

Defraudantii toti intrebuintiéza birje candu fugu, si totu-de-una si scapa. Audítu-ai vr'odata, ca in Berlin sè fii intrebuintiatu unu defraudantu vr'odata o drosca? Cum s'ar suí in drosca, cum ar si fi ca prinsu.

Dar aici in Austria cea corupta tóte mergu mai iute, asié câtu pentru 1 fl. unu defraudantu si-póte cumperá libertatea.

Vienezii, ce e dreptu, sunt fórté complesanti si gata spre serviciu strainiloru, acésta inse nu e alt'a ci o urmare a simtiului debilitáti si slabitiunii loru proprie fatia de noi.

Déca voesci se cunosci bine scumpetea cea mare a Vienei, trebue numai sè mergi la espositiune. Déca platesci 1 fl. pentru intrare, e adeveratu cà poti sè te uiti la tóte, — dar déca cugeti, cà capeti si de mancare pentru „entreulu“ ce l'ai solvit, apoi te-ai insielatu tristu.

Nu sciu déca ti-voi puté aduce ceva de la espositiune, cà-ci in urm'a crisei ce a fostu in timpulu din urma la burs'a din Viena, comerciantii nu pré creditéza, si banii pentru lucrurile cele scumpe ce sunt pe aicea nu sciu de unde sè-i ieu? Asié d. e. am vediutu in despartimentulu englesu giuvaricale in pretiu de unu milionu de fl.

Apoi la asié o scumpete ce se incepu cu 32 taleri.

Nu trebue sè-ti para nici decum reu, cà ai ramasu a casa; espusetiune din Viena nu e jumetate asié de frumósa ca ceea ce va fi in 1878 in Berlinu.

Óre întregi poti umbla in cóce si in colo si totu alte lucruri vedi, cari inse sunt tóte insírate in cataloguri, asié câtu nici nu e necesariu ca sè mai umbli in susu si in josu ca sè le vedi.

O sè-ti aducu asié unu catalogu.

Masíne, tablouri, vaci, ace, corabii, sialuri, perii, tunuri, comisari, tóte stau intr'insulu.

Mai scumpu inse intre tóte sunt teatrele aici.

Eu voiam sè mergu intr'unu baletu, si intrebai

de pretiulu unei loge. Biletariulu mi-díse inse, cà tóte sunt vindute deja, si asié — fiindu-mi parquetulu pré scumpu — am renunciatu de a vedé teatrulu.

Adi numai potu repetí, cà tóte sunt enormu scumpe, si cà me bucuru cà nu ai vinitu si tu. Spune si la matusi'a, si la ceialalti cunoscuti ai nostri, ca sè nu via incóce, cà-ci vorbele despre cordialitatea si liberalitatea Vienesiloru sunt numai vorbe; ci nu cinstescu nimenui nimica, si tóte trebuescu platile cu bani gata.

Scusa, cà nu franchediu a ésta epistola, avendu mare graba.

Detaiuri o sè mai urmeze.

Alu teu saracu despoiatu sotiu

Piefke m. p.“

Pentru traducerea autentica :

Marcu.

B o m b ó n e.

Abié a repausatu fia-tertatul Siaguna, foile un-guresci au si inceputu a spune, cà cine va fi urmatoriulu seu.

Si ele suprinsera lumea, cà acel'a are sè fia episcopulu Olteanu.

A dóu'a dí inse se córesera, si dísera, cà nu Olteanu, ci episcopulu Ivascovicu va fi urmatoriulu lui Siaguna.

A trei'a dí apoi se grabira a indreptá si acésta scire, spunendu, cà acést'a nu póte sè se intemple, din caus'a cà episcopulu Ivascovicu e — unitu.

Audíti cunoscintie de diuaristi magiari!

*

In Anglia, intre numerósele societáti, esiste si societáti de temperantia, adeca de a stérpi beutur'a spirituóseloru si a intr'oduce beutur'a apei.

Unu membru alu unei societáti de temperantia voindu inse a capacitá pe unu bețivú despre folosulu si efectulu apei bune.

— Domnulu meu, — respunse acela, — privesce unu momentu calciunii mei! Déca, dupa cum vedi, ap'a a putredítu talpele loru, poti sè judeci, in ce stare aru ajunge paretii stomachului meu!

*

Diuariele au anunciatu, cà cu ocașiunea petrecerii lui Carolu I in Viena, o deputatiune a jidaniloru de acolo a intrevenitu la elu in favorulu coreligionari-loru loru din Romaní'a.

Conducatoriulu acestei deputatiuni fu Kuranda.

Éta si unu micu dialogu din convorbire-loru :

Principele : Ah ! dr. Kuranda, dta aice ?

Kuranda (emotiunatu cu bucuría :) Innaltímea Ta me cunosci ?

Principele : O ! da.

Kuranda (suridiendu cu fala :) De siguru din vorbirile mele tienute in camer'a deputatiloru :

Principele : Ba, din caricaturele foiloru umoristice.

Jidanulu ingamfatu se duce a casa cu nasu lungu.

Siahulu Persiei petrecându la Berlinu a facutu visita si lui Bismark, carele escusă, că dinsulu n'are asié salonu pomposu, precum s'ar cuveni pentru primirea unui astu-felu de óspe mare.

Siahulu response:

— Chiar ast'a e deosebirea intre ministrii mei si intre dta. Dta innalti tiér'a, si ai salonu micu; ai mei prepadescu tiér'a, si au salonu pomposu.

Pan'aice inca nu-i nimica de risu. Trebuie dora sè spunemu, că siahulu nepotendu-se intielege cu Bismark intr'o limba sciuta de amendoi, s'a servitu de dragomanu, si acest'a erá chiar unulu din — ministrii soi.

Acuma ve puteti intipui starea tragi-comica a celui ministru.

*

Doi prieteni se intalnescu acum câte-va díle in strada.

— Ce felu, esti tu? — intrebà unulu pe celalaltu.

— Precum vedi, — response, — celalaltu?

— Asié dar, tu n'ai muritu? Dupa cum te-am lasatu in cea din urma óra candu te-am vediutu, eu nu mai aveam nici o sperantia.

— Este adeveratu, dar éta-me sanetosu.

— Si cum ai facutu.

— Multiumita medicului meu, care a caduutu bolnavu.

*

Unu tineru intrà mai dílele trecute la unulu din restaurantele nóstre cam de a dóu'a mana si se pune la mésa pentru a prandi.

Servitoriulu, dupa obicei, i aduce serviciulu, de a supra caruia erá servetulu strinsu intr'unu modu artisticu, si asceptá sè-i comande de mancare.

Vediendu inse, că nu i se comanda nimicu, intréba ce trebuie sè-i serve?

Tinerulu, care tocmái desfacuse servetulu ca sè u-intinda pe genunchi, vediendu pe elu mai multe pete cari aretau diferite feluri de mancári, se adresa catra servitoriu si-i díse:

— Sè-mi dai din felulu acest'a, din felulu acesa si din cestu laltu.

CE E NOU?

** (*Repausatulu Siaguna*) pe langa aceea, că a asiguratú viéti'a sa cu o suta de mí de fl. in favorulu bisericéi gr. or. romane, prin testamentulu seu datu in 1 augustu 1871 lasà tóta averea sa archidiecesei. Acest'a e column'a de granitu, care i va vesti numele maritu pentru totu-de-una.

** (*In caus'a emancipatiunii femeiloru*) s'a tenuu o conferintia in Pesta la 30 juniu, sub presiedintia deputatului dietalu Majoros. S'au adunatu numai pucini. In cuventulu de deschidere Majoros a anuniatu, că la tómná dinsulu voiesce sè renoiésca propunerea sa din diet'a trecuta in favorulu emancipárii femeiloru. Spre conducerea causei inse propuse infiintarea unui clubu centralu. Propunerea se primí si se decise sè se faca unu apelu in diuarie catra toti sustienatorii acestei cestiuni.

** (*Siahulu Persiei*) din Anglia a vinitu la Paris, unde fu primitu cu multa pompa. De acolo va

veni la espositiunea din Viena, si se díce că va face o excursiune si la Budapesta.

** (*O gluma la betia.*) Unu predicatoru din Statele-Unite a nume White, caruia datoriele profesiunii nu i paru a fi incompatibile cu o dulce veselie, se aflá intr'o dí mortu de bétu. Nesciindu cum sè-si petréca timpulu, intrà intr'unu otelu din 12-a strada. Erá tocmai prandiulu. — Dloru, — díse elu, — dati mi voia de a petrece asta séra cu dvóstra . . . Eu sum bétu de totu si o sè ridemu multu. Primira. Nesciindu că strainulu este unu preotu evangelicu, câte-va persóne propusera de a se face o cununia; o juna féta si unu omnu ce erá acolo, placéndu-le si lorú asta gluma, consimtira a face rolulu de casatoriti. Ceremoni'a se facú cu cea mai mare solemnitate de catra reverendulu White, care, in urma facú cunoscutu adunárii consternate, că elu erá unu ministru autorisatu, si ca parchi'a pe care elu o unise, erá bine unita, si că numai mórtea singura va puté sè mai desparta pe credintiosi. Se petrecú o scena agomotósa: cei doi tineri cari nu se intelnisera nici odata pana in aceea dí, nu-si cunosceau de locu unulu altuia impregiurările vietii de mai inainte. Chiamara in tóta graba unu aldermanu; dar, cu tóte că acest'a simpatísá din tóta inima sa cu victimele, nu putú de cátu sè primésca juramentulu preotului, si a adeveri, că erau legalmente cununati. Nenorocit'a parchia parasí putínu mai in urma otelulu intr'o trasura, dupa ce primira complimentele de condolentia ale asistentiloru.

** (*Atentatu a supra poetului Grandea.*) Cetimu in „Romanulu“ urmatóri'a scire supriindiatória: „Ni se comunica, că duminica, 6 juliu st. n., pe la ór'a 8½ dupa miédia-di, la Severinu, intr'unu tufsiu din gradin'a publica, avocatulu Tache Viisiooreanu, omu sminaminte de ordine, a facutu tentativa de omoru cu precugetare a supra poetului Grandea. — Fapt'a s'a constatatú de politia judeciaria; totu-si se crede, că cuscreni'a dlui Viisiooreanu cu ministrulu Tell lu-va scuti de arestulu preventivu, ordinatu imperiosu de lege in casuri de deliciu flagrantu. Viisiooreanu nu este inca arestatu.“

** (*O caletoria frumósa.*) O femeia de 60 de ani din Bavaria, care porní la Jerusalimu pe josu, voindu a se rentórcé de acolo totu astu-felu, si care pe cale n'a mancatu nimicu caldu si nu s'a culcatu in patu, dílele trecute a muritu de slabitiune aprópe de Lintiu. Intre ale sale s'a gasitu 3000 fl. bani gata.

** (*Ex-regin'a Isabela*) a venitu si dins'a la espositiunea din Viena, dupa ce mai antáiu a fostu la Roma.

** (*Orcanulu din Viena.*) Viena, Praterulu si Espositiunea au fostu la 29 juniu teatrulu unoru adeverate desastre. In timpu, aprópe de dóue óre, ni spunu jurnalele vienesé, de la trei pana la cinci óre dupa miédi, o plóia torentiala, insocita de uraganu, grindina si alimentata de unu ventu furiosu, caduú a supra Vienei, pe care o prefacú intr'o adeverata mare séu mai bine intr'o seria de lacuri adanci si noroióse, cari impedecau intr'unu modu absolutu ori ce felu de circulatiune. — Espositiunea, vestit'a cladire a dlu Schwarz, care nu fusesé pana acum supusa la asemeenea incercári, a probatu putín'a ei soliditate. Ploiá in galerii ca afara. Visitatorii insedar se adaposteau in nauntru sub umbrelele lorú; espunetorii se grabeau de a-si acoperi vitrinele lorú, si de a lasá panzele cari le protegíe contra priviriloru profane. Multimea,

ce alergă nebuna în palatul espositiunii, sperându că va găsi unu adapostu în galeriile sale, și unde nu întâlnește de câtă mai multu emoțiune, prezintă în adevăru unu spectacolu straniu. Femeile, silențioase, se așediasă pe marginile stradelor, pe scaune și pe mese: ele ascultau mugetulu uraganului și resunetulu pe învelitoare alu ploii și grindenei care pareau, că sunt animate de unu adevăratu accesu de furia. — Căndu tempest'a fu puțină liniscită, se puțină constată stricatiunile. Ele sunt imense. Tote mataserile Lyonului cu deseversire perdate; arborii seculari zăcu trinitii jos; unulu din zidurile palatului de bele-arte derimatu; pasagiurile acoperite, cari conducă la palatul de industria, prezintu aspectulu unoru ruine; palatulu industriei este impresuratu de apa din toate partile. Acest'a este aspectulu generalu alu palatului espositiunii. Pe Prater, același tablou: fluviuri torrentiale curgeau între spațiurile aleelor; cafenelele innotau în apă; pietonii și-scoțeau cismele spre a trece drumulu; femeile chiamau desperate trasuri, ai caroru cai refusau de a înaintă. Pe ulitiile Vienei, din norocire desierte duminica după amieză, cercevelele de la ferestrele caselor și cosiurile zăceau pretutindea. Vienesi, câtă și strainii cari se aflau în diu'a aceea în capital'a Austriei, — și voru aduce cu toti multu timpă a minte de acestu teribilu uraganu.

* * * (Numiri.) Dlu B. P. Hasdeu e numitu membru în comisiunea centrală de statistica. Dlu dr. Ionu Mihali fiscalu comitatensu în Maramuresiu, e numitu membru comisiunii esaminate la esamenele de statu din Sigetulu Marmatiei. Dlu Ionu Branu de Lemeni jun. e numitu notariu la tribunalulu reg. din Panciova. Agintele romanu din Belgradu, Vacarescu, e numitu maresialu de curte și consiliariu la curtea domnitoriului Romăneii.

Flamur'a lui Hymen.

☞ (Dlu Antoniu Sanciali) vice-procuroru la tribunalulu reg. din opidulu Hatieg și-a serbatu la 14 iuliu cunun'a cu domnisiór'a Emilia Gerendi.

☞ (Dlu dr. Adalbertu Bálinth,) fisicu în Rosiade-munte, — și-a incredintiatu în 29 iuniu de fiitóri'a socia pe domnisiór'a Maria Rosiu în Alba-Julia.

☞ (Dlu Augustu Munteanu,) avocatu în Gherla, în 29 iuliu se va cunună în Sasu-Reginu cu domnisiór'a Polixena Orbonasiu.

Ceriu lu i binecuvinte pe toti!

Biserica și scóla.

☞ (Cine va fi urmatoriulu lui Siaguna?) În ințelesulu §§ 101 și 147 din „Statulu organicu“ episcopulu celu mai betranu suplinese pe metropolitulu în conducerea consistoriului metropolitan și a congresului. Er în casulu încetării din viétia metropolitulu § 156 din acel'a-si statulu prescrie, ca consistoriulu metropolitan în terminu de 3 luni de zile după repausarea fostulu metropolitu se convóce congresulu. În urmarea acestora dara episcopulu celu mai betranu, Santí'a Sa Procopiu Ivascovicu, avea se convóce consistoriulu metropolitan; înse — din caus'a bólei sale de care patimesce — Santí'a Sa a

cedatu sarcin'a acest'a Santiei Sale parintelui episcopu alu Caransebesiului I. Popasu, carele — după o svatuire cu asesorii consistoriali metropolitani — a si convocatu consistoriulu metropolitanu la șiedintia plenaria pe 9/21 iuliu la 10 óre înainte de miédia-di în Sibíiu în șiedintia metropolitană. Obiectulu pertractării va fi: luarea mesurilor conformu prescrișelorú statutulu organicu în privintia întregirii scaunulu metropolitanu veduvitu.

☞ (Deputatiunea congresulu școlarlu din Blasiu) și-a implinitu misiunea, prezintandu la ministrulu Trefort în 29 iuniu represintatiunea acelu congresu. Ca conducatoriulu alu acestei deputatiuni fu destinatu din capulu loculu dlu bar. Popu; acest'a înse din unele cause n'a primitu acest'a sarcin'a, — și astu-felu conducatoriulu deputatiunii fu dlu Hossu. Ministrulu a promis, că va face dispozițiunile necesarie relative la acestu obiectu. Vomú vedé.

☞ (Dintre studentii jidani din Bucuresci) cinci inși au facutu esamenulu de maturitate. În diplomele lorú natiunalitatea și religiunea lorú sunt astu-felu însemnate. „De natiunalitate romănu, de religiune israelitu.“

Societati și institute.

☞ (Societatea academică romăna) din Bucuresci este conchiamată pe diu'a de 1/13 augustu. Șesiunea acest'a are se fia interesantă, de óra-ce dd. Odobescu, Hurmuzachi, Sturza, P. S. Aurelianu, N. Cretulescu, vorú tiené discursuri de receptiune. Noi mai șperămu, că de asta-data societatea va luá mesuri asiguratórie de unu progresu mai de doriu.

☞ (Junimea romăna din Paris,) după mai multe încercări nereșite, în fine au formatu o reuniune numită: „Societatea uniunii romăne.“ Primele-i întruniri nu erau decâtú tolerate, dar în fine se acordă și permissiunea legală. Ori ce discussiune politică este eschisă dintr'ins'a, câ-ci n'are altu scopu, decâtú schimbarea de idei între Romăni, pe ori ce altu terrenu afara de celu politicu. Se citescu și se pronunția în ea disertatiuni despre diferite cestiuni, aprobate mai înainte de adunare. Pentru șiedintiele societății, proprietariulu de pensionatu Grélnier i-a pusú la dispozițiune localulu seu, unde se întrunescu în toate seriile de duminica. S'a începutu și fondarea unei biblioteci, — care până acuma numera la vr'o 300 de carti.

☞ (Fondulu academiiei romăne de drepturi) până la șiedintia din 10 maiu a comitetulu Asociatiunii s'a urcatu la 9831 fl. 73 cr.

☞ (Societatea „Petru Maioru“) tienú șiedintia de încheiare în diu'a de St. Petru și Pavelu 11 iuliu st. n. ordinea zilei fu: 1) reportulu secretariulu despre activitatea Societății; 2) referad'a comisiunii de 3, esmise pentru censurarea șocitorulu cassariulu; 3) alegerea comitetulu executiv de 3, pe timpulu ferierlorú; 4) diferite productiuni în declamatiuni și cântări natiunale.

☞ (Reuniunea invetiatorilorú) din inspectoratele Timisióra și Vinga va tiené șiedintia la 17/29 iuliu diminétia la 8 óre, în scóla romăna din Fabriculu Timisiorii St. Ilie, cu care ocașiune se va gafí program'a adunării generale.

Literatura.

* (*Dlu Mihail Nagy*), canonicu in Lugosiu, in-scientieza prenumerantii la tomulu alu dole alu cuventariloru sale bisericesci, ca opulu e sub tipariu, si numai din caus'a tipografiei din Lugosiu n'a pututu aparé pan'acuma.

* (*Antaiu aprilu*) e titlulu unei comedii intr' unu actu, ce dlu N. Tincu a publicatu de curendu la Bucuresci.

* (*Plaga in literatura.*) A esitu de sub presa la Bucuresci si se afla de vendiare opera „Plaga“ reflesiuni critice a supra starii actuale a tieriei de Miltiade Tzony, profesoru in Iasi.

* (*Dlu G. Baritiu*) a insinuatu la comitetulu Asociatiunii transilvane dimissiunea sa din postulu de secretariu I. si redactoru. Comitetulu va aduce acést'a la cunoscenti'a adunării generale.

* (*Dlu C. A. Rosetti*), rentorcându-se pe câtu-va timpu in patria, a reluat directiunea diuariului „Romanulu.“

M u s i c a .

× (*O serata de cantari si declamatiuni in Deva*), fu arangiata in 3/15 juniu de junimea romana de acolo in folosulu bisericeii romane locale, dupa urmatoriuulu programu: 1) Cuventu de deschidere, de Fr. Hosu Longinu; 2) Descépta-te Romane, cantatu de chorulu vocalu; 3) Glasulu unui Romanu, poesia de A. Muresianu, declamata de B. Onigasiu; 4) Tigar'a, poesia de G. Sionu, cantata de chorulu vocalu; 5) Copil'a Romana, poesia de Iosifu Vulcanu, declamata de domnisiór'a Emilia Herbai; 6) Hor'a unirei, de V. Alesandri, cantata de corulu vocalu; 7) Marirea strâbuniloru, poesia de G. Sionu, declamata de G. Nadasianu; 8) Hor'a malaiului, cantecu poporalu, cantatu de chorulu vocalu; 9) Mod'a de acuma, poesia de Ios. Vulcanu, declamata de N. Barsanu; 10) Spune-mi draga, cantatu solo de G. Giula; 11) Visulu lui Stefanu celu mare, poesia de D. Bolintineanu, declamata de Z. Popu; 12) Venatoriulu, cantatu de chorulu vocalu. La acésta serata a asistatu unu publicu numerosu, si dupa finirea ei se incepù petrecerea de dantiu. Sal'a a fostu frumosu iluminata.

Suvenirea mortiloru.

† (*Metropolitulu Siaguna*) murindu, parintele vicariu arhiepiscopescu Nicolau Popea, a indreptatu unu cerculariu de doliu catra preotii si poporulu gr. or. archidiecesanu, in care anuciandu intemplantrea trista, in numele consistoriului ordinà urmatoriele: 1) in tôte bisericile din archidiecesa se va seversi in cea d'antaiu dumineca dupa primirea cerculariului parastasu pentru odihn'a sufletului repausatului; 2) parastasulu acest'a se va repeti mercuri in 25 juliu, ca la diu'a 40 a adormirii; 3) alu treile parastasu se va face in 16 decemvre, ca la diu'a in care se plinesce o jumetate de anu de la diu'a repausării; 4) in fine alu patrulu parastasu se va face in 16 juniu 1874, ca diu'a aniversaria a adormirii.

† (*Augustinu Moldovanu*), fostu teologu an. II in Gherla, a repausatu la 4 juniu in Sanmargitta.

† (*Ionu Jovitia*), castelanu in pensiune, in comitatulu Carasiu, a repausatu la Slatina langa Caransebesiu, la 4 juliu, in etate de 55 ani.

Calindariu istoricu.

— *Juliu.* —

3. 987 Hugo Capet se coronéza ca rege alu Franciei. 1866 Austriacii sunt batuti la Königgrätz. — **4.** 1519 Disput'a despre credintia intre Martinu Luther si dr. Eck. 1807 Nascerea lui Garibaldi. 1848 Mórtea barbatului de statu si scriitoriu francesu Chateaubriand. 1866 Imperatulu Franciscu Iosifu pune pe cale telegrafica lui Napoleonu III Venetia la dispositiune. — **5.** 362 (In. d. Chr.) Epaminondas invinge si móre la Mantinea. 1187 (D. Chr.) Saladin bate pe crestini la Hittin. 1737 Nascerea istoricului germanu L. A. Schläzer. 1778 Moreceau bate pe austriaci la Rastadt. 1849 Generalulu russescu Adlerberg bate pe unguri la Szepesi Sz. György. — **6.** 480 (In. d. Chr.) Mórtea eroica a regelui de Sparta Leonidas si a sociloru sei Thermopile. 1373 (D. Chr.) Nascerea reformatoriului Ioanu Husz. 1415 Mórtea lui Ioanu Husz. — **7.** 1807 Napoleon I incheia pace cu Russia la Tilsit. 1966 Austriacii esu din Venetia. **8.** 1621 Nascerea poetului de fabule Lafontaine. 1709 Petru celu mare imperatulu Russiei bate pe Carolu XII regele Svediei la Pultava. 1797 Barbatulu de statu englesu Burke móre. **9.** 1380 Elvetianii invingu la Sempach. 1401 Mongolii lui Timurlenk ocupa si prepadescu Bagdadulu. 1810 Napoleon I intrunesce Hollandia cu Francia. 1829 Maresialulu russescu Paskieviciu ocupa Eperumulu. 1849 Guvernulu ungurescu fuge la Segedinu. — **10.** Regele Ladislau IV alu Ungariei ucisu de patrn cumani. 1509 Nascerea reformatoriului Ioanu Calvinu. 1584 Principele Vilelmu de Orania si Nassau ucisu la Delft. — **11.** 1859 Pace preliminaria la Villafranca intre Austria si Francia. — **12.** 100 (In. d. Chr.) Nascerea lui Iuliu Cesare. 1704 (D. Ch.) Polonii alegu pe Lescynszky de rege. 1809 Armistitiu la Znaim intre Austria si Francia. — **13.** 1533 Ludovico Ariosto móre. 1793 Marat ucisu de Charlotte Corday. — **14.** 1683 Cara Mustafa apare la Viena cu 200,000 de turci.

Post'a Redactionii.

Gorua. Pretiulu semestralu trecut (jan — jun.) e 5 fl., intocmai ca semestralu curinte.

Portretulu Nu se póte publicá. Traducerea nu reoglindeza spirisulu lui Heine. Apoi: „intuneri“ — „intratu“, — si „josu“ — „totu“ nu sunt rime.

Gherla. Novel'a tramisa se va publicá acusi. Tramite-ni e alte opuri de ale dtale. Ai talentu, deci — studieza pe scriitozii bunii!

Suplementu: „Sclavulu Amorului“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. II. cõva V.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Koesi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.